

Fosen Vind AS
Sluppenvegen 6
7037 TRONDHEIM

Vår dato: 23.12.2015
Vår ref.: 200700502-244
Arkiv: 511
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Arne Olsen
22959227/aro@nve.no

Fosen Vind AS – Storheia vindkraftverk

Vedtak om endring av installert effekt

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknad fra Fosen Vind AS og TrønderEnergi av 30. november 2015 om endring av installert effekt i flere vindkraftverk på Fosen, herunder Storheia vindkraftverk i Åfjord kommune. Det søkes om å endre installert effekt i Storheia vindkraftverk fra 220 til 288 MW.

Fosen Vind ble meddelt konsesjon for Storheia vindkraftverk 22. august 2014. Konsesjonen ble overført fra SAE Vind DA som NVE ga konsesjon 7. juni 2010. Endelig konsesjon ble meddelt av Olje- og energidirektoratet 26. august 2013.

I NVEs vedtak av 11. mai 2015 ble installert effekt økt fra 220 til 249 MW, i henhold til søknad av 27. mars 2015. Dette vedtaket ble påklaget til Olje- og energidepartementet (Oed). I brev av 18. november 2015 opphevet Oed dette vedtaket, og oversendte saken om endring av installert effekt i Storheia vindkraftverk til NVE for ny behandling

Bakgrunnen for søknaden

I juni 2014 ble arbeidet med vindkraftverkene på Fosen og i Snillfjord stanset som følge av manglende lønnsomhet for helheten på 1000 MW installert effekt. I kjølvannet av denne beslutningen ble det lagt til grunn endrede forutsetninger for en ny økonomisk vurdering av totalprosjektet. For å styrke lønnsomheten ble det enighet mellom Statnett, Statkraft, TrønderEnergi, NTE og Agder Energi om at alle relevante vindkraftprosjekter med endelig konsesjon på Fosen/Snillfjordområdet skal vurderes samlet for å legge til rette for en optimal utforming av totalprosjektet på 1000 MW. Det ble også åpnet for at en større andel av totalprosjektet kunne realiseres på Fosen pga. bedre vindforhold der enn i Snillfjordområdet. Den optimaliserte løsningen som ligger til grunn for søknaden av 30. november avklarer at det nå er planlagt å bygge 250 MW i Snillfjordområdet og 750 MW på Fosen. Denne utbyggingsløsningen omfatter Roan, Storheia, Kvenndalsfjellet og Harbaksfjellet vindkraftverk på Fosen og Geitfjellet og Hitra II vindkraftverk i Snillfjordområdet. Harbaksfjellet vindkraftverk er nå omfattet av Fosen Vind sitt totalprosjekt på 1000 MW og Remmafjellet vindkraftverk i Snillfjord utgår.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Den opprinnelige utbyggingsløsningen for totalprosjektet la til grunn 400 MW i Snillfjordområdet og 600 MW på Fosen.

Nærmere om økt installert effekt i Storheia vindkraftverk

Den omsøkte endringen medfører 68 MW økt installert effekt sammenlignet med konsesjon for Storheia vindkraftverk, meddelt av Oed 26.august 2013.

NVE har siden våren 2015 vært kjent med at Storheia vindkraftverk måtte øke samlet installert effekt for å styrke lønnsomheten av totalprosjektet, jf. søknad fra Fosen Vind av 27. mars, NVEs vedtak av 11.mai og Oeds brev av 18.november 2015. Samlet legger Fosen Vind til grunn at det må etableres 8 nye turbiner sammenlignet med eksempellayout i konsesjonssøknaden av 27. mars 2015.

Vedlagt søknaden følger en ekstern rapport «Endringsøknader Fosen-prosjektene. Miljøvurderinger» (Multiconsult, november 2015). I rapporten har Multiconsult vurdert konkrete virkninger av de omsøkte endringene av installert effekt for de ulike prosjektene.

NVEs saksbehandling

Med bakgrunn i ovenstående og under henvisning til Oeds brev av 18. november 2015 ble søknaden sendt på høring til: *Advokatfirmaet Brønner & Co DA v/ advokat Geir Haugen, Dalan Advokatfirma DA v/ Thomas Hjermann, Fosen/Fovsen Njaarke Reinbeitedistrikt-Reinbeitedistrikt nr. 6, Nord Trøndelag, Fosen/Fovsen Njaarke Reinbeitedistrikt-Reinbeitedistrikt nr. 6, Nord Trøndelag v/ Leif Arne Jåma, Fosen Naturvernforening, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Bjugn kommune, Roan kommune og Åfjord kommune.*

Høringsfristen ble fastsatt til 21. desember 2015.

NVE har samlet mottatt fire høringsuttalelser til søknaden om effektendringer i de Fosen-prosjektene som inngår i totalprosjektet. I det følgende er det kun sammenfattet merknader som er knyttet til søknaden om effektendring for Storheia vindkraftverk. I tillegg har Statkraft uttalt seg til høringsuttalelsen fra Sørgruppen i Fosen reinbeitedistrikt.

Åfjord kommune formidler i mail av 16. desember 2015 at vindkraftverkene som er meddelt endelig konsesjon i Åfjord kommune vil medføre middels til store virkninger for flere av de fagtema som er omhandlet i miljørapporten. Det minnes om at kommunestyret med stort flertall har gått inn for de tre prosjektene i kommunen. Det understrekes videre at når utbyggingen settes i gang er det av liten betydning om det blir begrensede endringer i antall turbiner fordi at terrenginngrep, miljøvirkninger og visuelle endringer uansett blir store. For Storheia vindkraftverk konstaterer kommunen at installert effekt økes, men at dette ikke medfører økt skyggekast da turbinene konsentreres lenger inn på fjellpartiene. **Bjugn kommune** har i vedtak etter delegasjonsfullmakt 17. desember 2015 påpekt at utbygging av Storheia vindkraftverk vil medføre fra middels til store virkninger for flere av de fagtema som miljøvurderingen behandler, men kommunen har i konsesjonsprosessen uttalt seg betinget positivt til at det gis konsesjon for tiltaket. Kommunen har merket seg at den omsøkte endringen medfører et økt arealbeslag og vil kunne få svak negativ virkning for Sørgruppen i Fosen reinbeitedistrikt. Når det gjelder støy mener kommunen at det må foretas støyberegninger basert på endelig løsning, slik at effekten på berørte hytter kan fastslås. På denne bakgrunn gir Bjugn kommune tilslutning til omsøkt løsning for Storheia vindkraftverk. **Advokat Geir Haugen**, Advokatfirmaet Brønner & Co DA, har på vegne av Sørgruppen i Fosen reinbeitedistrikt i brev av 15. desember 2015 uttalt seg til søknaden fra Fosen Vind AS og TrønderEnergi. Innledningsvis påpekes det at det har skjedd en rekke endringer når det gjelder gjennomføringen etter endelig konsesjon, og at spesielt MTA kan medføre betydelige ulemper for reindriften mht. kontinuerlig anleggsdrift i inntil 5 år. Det presiseres at selv av hensyn til

kalving kan ikke Sørgruppen kreve stans i arbeidet. Advokat Geir Haugen drøfter på dette grunnlag de vurderinger som er gjort i utredninger og underlag for vedtak og mener at i møte med utbygger om MTA-planen ble det lagt frem et diktat som gikk ut på at det vil bli kontinuerlig anleggsdrift i 5 år uten muligheter for stans av hensyn til reindriften. Han mener at reineierne ikke kan gå med på et slikt opplegg som de mener ville bety slutten for reindriften i Fosen reinbeitedistrikt. Advokat Geir Haugens konklusjon er at konsesjonen er gitt på bristende forutsetninger og det innebærer at den er ugyldig.

Adv. Haugen mener at skaden som påføres reindriften av anleggsdriften innebærer uten tvil at folkerettens terskel er overskredet med god margin og at selv et lite inngrep vil være folkerettsstridig. Ytterligere 8 turbiner mener han vil generere mer trafikk og medføre dominoeffekt ved at reinen fraviker området. Adv. Haugen mener den omsøkte endringen medfører en «bit for bit» utbygging, og at tilleggsskade pga. MTA-planen ikke tidligere er tatt med i konsekvensutredningen. Haugen mener videre at tidsnød er et viktig grunnlag for at utbyggerne ikke følger opp retningslinjene, og at den planlagte hensynsløse gjennomføringen av vindkraftprosjektene kan få katastrofale følger for reindriften på Fosen. Advokat Haugen uttaler videre at Falesrassa vindkraftverk i Kvalsund kommune som er langt mindre enn Storheia av Oed nylig ble ansett for å være folkerettsstridig. **Statkraft** har i mail av 21. desember fremmet merknader til uttalelsen fra Adv. Haugen. Her bemerkes det at flere av anførselene ikke er knyttet til økningen av installert effekt som søknaden gjelder. Statkraft uttaler bla. at «*...kontinuerlig anleggsdrift gjennom 5 år...*» ikke medfører riktighet. Det hevdes også at driftsgruppe Sør ved flere anledninger har vært invitert til å komme med innspill til MTA-plan for Storheia uten at de har benyttet seg av muligheten, og at Sørgruppen heller ikke har villet drøfte gjennomføring av avbøtende tiltak gitt i konsesjonen. Det påpekes videre at planområdet kun brukes til vinterbeite og det derfor ikke legges opp til begrensninger i anleggsperioden av hensyn til reindriften. Fosen Vind vil legge til rette for konkrete tilpasninger ved informasjonsutveksling gjennom anleggsperioden.

NVEs vurdering

Statkraft AS er utviklingsaktør for totalprosjektet på Fosen/Snillfjordområdet og er nå i prosjekteringsfasen for Storheia vindkraftverk. Detaljprosjekteringen igangsettes normalt først når endelig konsesjon foreligger, og etter at det er gjennomført et omfattende vindmåleprogram i planområdet og turbintype er valgt. Detaljplanleggingen vil alltid medføre endringer i utformingen av vindkraftverk sammenliknet med eksempelløsningen som lå til grunn for meddelt konsesjon. I noen tilfeller vil dette være konsesjonspliktige endringer knyttet til for eksempel vesentlig endret installert effekt eller at planområdet må utvides. Dersom detaljplanleggingen ikke utløser konsesjonsplikt skal virkningene av endringene fremgå av en detaljplan som skal utarbeides i medhold av vilkår fastsatt i konsesjonen. NVE behandler effektendringen for Storheia vindkraftverk som et konsesjonspliktig tiltak.

Konsesjonen for Storheia vindkraftverk gjelder for et definert planområde. Vår vurdering er at kravet om detaljplan er et uttrykk for at antall turbiner og detaljert plassering av turbiner og internveier kan endres sammenliknet med eksempelløsningene som lå til grunn for den endelige konsesjonen meddelt av Oed 26. august 2013. Denne fleksibiliteten er avgjørende for at konsesjonær kan utnytte teknologiutviklingen og konkurransesituasjonen i leverandørmarkedet. Når det gjelder antall turbiner et prosjekt skal bygges ut med for en gitt samlet installert effekt, har de senere år vist at dette verken er mulig å angi på søknadstidspunktet eller når endelig konsesjon foreligger. For eksempel var det hovedsakelig turbiner på 2,0- 2,5 MW som ble installert i perioden 2005 – 2012. Turbiner med installert effekt på 3,3- 3,6 MW synes mest sannsynlig for de prosjektene som nå er aktuelle for realisering. Fosen vind har lagt til grunn 80 stk. turbiner på 3,6 MW med en samlet effektinstallasjon på 288 MW. Dette representerer en økning på 68 MW sammenliknet med endelig konsesjon. Dersom status mht. teknologiutvikling hadde vært en annen kunne potensielt totalt antall turbiner blitt vesentlig større enn den endringen som nå er omsøkt for Storheia vindkraftverk. Etter NVEs vurdering er det

avgjørende at konsesjonær har tilstrekkelig fleksibilitet som muliggjør at teknologistatus på tidspunkt for investeringsbeslutning kan legges til grunn.

Åfjord kommune har ikke hatt vesentlige merknader til den konkrete økningen av installert effekt i Storheia vindkraftverk. Bjugn kommune mener at endringen i arealbeslag kan medføre en svak negativ virkning for Sørgruppen i Fosen reinbeitedistrikt, og at endringer i støyvirkninger for berørte hytter må beregnes for den nye løsningen for Storheia vindkraftverk. Advokat Haugen har på vegne av Sørgruppen vurdert virkningene av anleggsdriften og MTA-prosessen, som han mener vil medføre så store virkninger for reindriften at det kan bety slutten for driften. Han mener at folkerettens terskel er overskredet med god margin. Adv. Haugen mener at ytterligere turbiner vil generere mer trafikk og aktivitet som fortrenger rein fra området. Adv. Haugen mener at en «bit for bit» utbygging og tilleggsskade pga. at MTA-planen ikke tidligere er tatt med i konsekvensutredningen er et uttrykk for tidsnød og medfører katastrofale virkninger for reindriften på Fosen.

NVE legger til grunn at nye støyberegninger gjennomføres for aktuelle hytter i detaljplanen, slik som Bjugn kommune ønsker. Når det gjelder MTA-planen som Adv. Haugen viser til, vil NVE bemerke at prosessen for denne ikke er avsluttet og er ikke godkjent av NVE. På dette grunnlag kan vi ikke vurdere nærmere disse anførselene adv. Haugen har fremmet i sin uttalelse. Når det gjelder «bit for bit» utbygging mener NVE, med bakgrunn i ovenstående, at antall turbiner potensielt kunne blitt vesentlig større enn det som nå er omsøkt uten at samlet effekt hadde blitt økt, dersom teknologistatus hadde vært en annen med vesentlig mindre installert effekt i hver turbin. Dette har vært kjent fra de utbyggingsløsningene som lå til grunn i den opprinnelige søknaden for Storheia vindkraftverk. Når det gjelder adv. Haugens påstand om at folkerettens terskel er overskredet med god margin viser vi til Oeds vedtak av 26. august 2013 for Storheia vindkraftverk.

I miljørapporten fra Multiconsult som er vedlagt søknaden av 30. november 2015 fremgår det at den optimaliserte løsningen for Storheia vindkraftverk medfører et noe større arealinngrep. Noen turbiner flyttes innover i planområdet, og dette medfører at de nordøstre og vestre delene av planområdet ikke blir berørt i like stor grad som i den opprinnelige søknadens eksempellayout. Etter NVEs vurdering vil endring i virkninger for de ulike fagtemaene, herunder reindrift, ikke bli merkbare. NVE vil presisere at dersom optimal turbintype hadde vært vesentlig mindre enn den nå omsøkte kunne arealinngrepet blitt vesentlig større, selv med samme installert effekt som i den endelige konsesjonen (220 MW).

I medhold av energiloven § 3-1 gir NVE, under henvisning til søknad av 30. november 2015, Fosen Vind AS tillatelse til å endre installert effekt i Storheia vindkraftverk fra 220 til 288 MW, jf. konsesjon meddelt Fosen Vind AS 22. august 2014. Detaljert utforming av vindkraftverket forutsettes fremmet i detalj- og miljø-, transport- og anleggsplanen, jf. vilkår nr. 5 og 7 i konsesjonen. NVE har samtidig truffet vedtak om endringer i effektinstallasjonen for Kvenndalsfjellet, Harbaksfjellet og Roan vindkraftverk.

NVE har i vedtaket lagt vekt på at den nye optimaliserte utbyggingsløsningen som er lagt til grunn for totalprosjektet kan medføre økt produksjon, mindre inngrep i Snillfjordområdet og en mer kostnadseffektiv utbygging av vindkraftverkene. For å sikre at denne løsningen styrker samfunnsøkonomien i totalprosjektet har NVE vektlagt at det er nødvendig å øke installert effekt i Storheia vindkraftverk for å optimalisere prosjektet. NVE har også vektlagt at miljøvirkningene i vid forstand ikke blir endret sammenlignet med eksempellayout i opprinnelig søknad. For reindriftsgruppe sør i Fosen reinbeitedistrikt har NVE vektlagt at det ikke blir endring i virkninger sammenlignet med aktuelle utbyggingsløsninger som lå til grunn for endelig konsesjon,

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen 3 uker fra det tidspunkt underretningen har kommet frem til partene, jf. forvaltningsloven. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Arne Olsen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi:

Olje- og energidepartementet

Advokatfirmaet Brønner & Co DA v/ advokat Geir Haugen

Dalan Advokatfirma DA v/ Thomas Hjermann

Fosen/Fovsen Njaarke Reinbeitedistrikt-Reinbeitedistrikt nr. 6

Nord Trøndelag, Fosen/Fovsen Njaarke Reinbeitedistrikt-Reinbeitedistrikt nr. 6, Nord Trøndelag v/
Leif Arne Jåma,

Fosen Naturvernforening

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Sør-Trøndelag Fylkeskommune

Bjugn kommune,

Roan kommune

Åfjord kommune.